

3. Bölüm

Kültürel Mirasın Yaşatılması Bağlamında Ahşap Oyuncak Üretimine Samsun'da Bir Örnek: Oyuncakçı Dede (Salih Tok)

Mücahit YILDIRIM¹

İhsan BULUT²

| GİRİŞ

Kültür ile oyun ve oyuncaklar arasındaki ilişki, toplumun dokusunu ortaya çıkarması açısından önemlidir. Sosyo kültürel yapının korunmaya çalışılması ile modern topluma geçiş sürecini yaşayan toplumlarda bu kültürel değişimlerin çocukların oyunlarına ve oyuncaklarına yansıdığı görülmektedir (Onur ve Demir, 2002: 107). Ayrıca oyun ve oyuncaklar, iklim ve kültüre göre de şekillenmekte (Cengiz, 1997: 472), farklı bölgelerde farklı malzeme ve içeriklere sahip çeşitli oyun ve oyuncaklar geliştirilebilmektedir. Kültürel mirasın aktarılması üzerindeki rolü dikkate alındığında da oyun ve oyuncakların nesiller boyunca nasıl bir değişim ve gelişim içerisinde oldukları da önemli bir araştırma konusu olarak görülmektedir (Özyürek vd., 2018: 3).

Oyun, çocuğun fiziksel, duygusal, zihinsel ve toplumsal gelişimini sağlayan en önemli öğrenme ve gelişim aracıdır. Planlı veya plansız bir şekilde kurgulanan oyun, çocuğun akranlarıyla veya dış dünyası ile bağ kurabilmesini sağlayan bir iletişim yolu ve aracıdır. Bu araç sayesinde çocuk, kendini ve çevresini tanımayı

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Samsun Üniversitesi Coğrafya Bölümü, Bölgesel Coğrafya AD.,
mucahit.yildirim@samsun.edu.tr

² Prof. Dr., Akdeniz Üniversitesi Coğrafya Bölümü, Beşeri ve İktisadi Coğrafya AD.,
ihsanbulut@akdeniz.edu.tr

KAYNAKÇA

- Ak, D. (2006). Oyun ve Oyuncak Kavramlarının Tarihsel ve Kültürel Değişimine Endüstriyel Tasarım Açısından Bir Bakış. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Akbulut, D. (2009). "Günümüzde Geleneksel Oyuncaklar". *Milli Folklor Dergisi*, 21 (84), 182-191.
- Akputat, N. A. ve Üzümcü, T. P. (2020). "Geleneksel Türk El Sanatlarının Yaratıcı Turizm Kapsamında Değerlendirilmesi: Ödemiş Yerel Halkının Bakış Açısı". *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7 (51), 584-597.
- Arioğlu, İ. E. (2019). *Geleneksel Meslekler*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Begic, H. N. (2017). "Anadolu'da Yaşatılmaya Çalışılan Ahşap Oyuncak Üretimine Bir Örnek; Dedemin Oyuncakları Atölyesi". *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 10 (19), 15-26.
- Cengiz, S. A. (1997). *Karadeniz Ereğli Örneğinde Çocuk Oyunlarının Halk Bilim Açısından Değerlendirilmesi*. Çocuk Kültürü, I. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi Bildirileri, Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, Ankara.
- Dursun, M. T. ve Karahan, S. (2019). "UNESCO Yaşayan İnsan Hazinesi Öneri: Örucü ve Ağaç Oymacı Üzerine Bir Değerlendirme". *Journal of Travel and Tourism Research*, 14, 56-71.
- Karataş, Z. (2015). "Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri". *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Keskin, A. (2009). Oyunların Çocukların Çoklu Zekâ Alanlarının Gelişimine Etkisi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Mercan, C. (2018). Ahşap Oyuncakların Çocuk Gelişiminde Yeri ve Ahşap Oyuncaklar İçin Tasarım Önerileri. (Yayımlanmamış Yüksek Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Oğuz, Ö. (2008). "UNESCO ve Gelenek'in Ustaları". *Milli Folklor*, 77, 5-10.
- Oğuzkan, Ş. ve Avcı, N. (2000). *Okul Öncesinde Eğitici Oyuncaklar*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Onur, B. ve Demir, T. (2002). Türkiye'de Çocukların Oyuncak Sandığı: Ulusal ve Küresel Etkenler. 3 rd. ITRA World Congress: Toys, Games and Media. Londra/İngiltere.
- Onur, B. ve Güney, N. (2004). *Türkiye'de Çocuk Oyunları*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Önder, N. (1986). "Türkiye'de Oyuncakçılık". *Folklor Halkbilim Dergisi*, 4 (35), 14- 18.
- Öz, Y. (2019). "Kültür Turizmi Bağlamında Geleneksel Türk El Sanatları Ürünlerinin Coğrafi İşaretlerle Korunması". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12 (62), 1536-1549.
- Özyürek, A., Tezel Şahin, F. ve Gündüz, Z. B. (2018). "Nesilden Nesile Kültürel Aktarımda Oyun ve Oyuncakların Rolü". *Ç. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27 (1), 1-12.
- Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduna Dair Kanun (2006, 19 Ocak). Resmi gazete (Sayı: 26056). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/01/20060121-1.htm>
- Stewart, C. J. ve Cash, W. B. (1985). *Interviewing: Principles and Practices*. Dubuque, IO: Wm. C. Brown Pub.
- Sümbüllü, Y. Z. ve Altınışık, M. E. (2016). "Geleneksel Çocuk Oyunlarının Değerler Eğitimi Açısından Önemi". *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2): 73-85.
- Tez, Z. (2016). *Meslekler Tarihi (Eskiçağdan Günümüze Zanaatsal ve Sanatsal Uğraşlar)*. İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- Usta, İ. (2013). Eğitici Ahşap Oyuncaklar Ders Notu. Hacettepe Üniversitesi, Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Bölümü, Ankara.

- Usta, İ. (2016). "Depictions on Wood: Acceptation and Internalization of Wood, Which is an Inter-cultural Interaction Tool, as "A Valuable Object" (Wood is Valuable), *Muğla Journal of Science and Technology*, 2, 139-144.
- Usta İ. (2019). "Okul Öncesi Çocukluk Dönemi ve Eğitici Ahşap Oyuncaklar". *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6 (4), 211-238.
- Yıldırım, M., Günaydın, E. ve Saka, A. (2020). "Balkanlardan Anadolu'ya Taşınan Kültürel Miras (Çocuk Oyunları): Tekkeköy Örneği". *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(3): 205-224.
- <https://aregem.ktb.gov.tr/TR-279417/somut-olm-kult-miras-turkiye-ulusal-envanteri.html> (Erişim Tarihi. 03.04.2021)